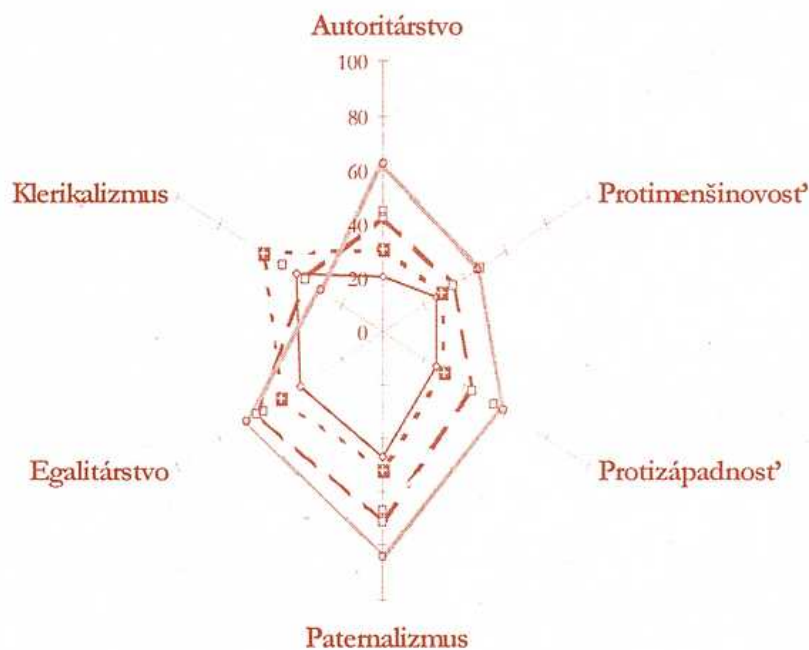

SLOVENSKÝ NÁRODOPIIS

Z OBSAHU:

- E. CHORVÁTHOVÁ: Adam Pranda: neznáme aspekty osobnosti a diela
V. KRIVÝ: Hodnotové orientácie, kolektívne identity a hodnotové štiepenia
v slovenskej spoločnosti
G. BIANCHI – B. LÁŠTICOVÁ: Hodnotový kontext kolektívnych identít v
meniacej sa Európe
S. WIENKER-PIEPHO: Miesta prechodu: hranice iného sveta v literatúre a
v ľudovej próze

Na obálke:

Prvá strana: *Štylizovaný graf z článku V. Krivého*

Preklady:

Dear reader,

Slovenský národopis (Slovak Ethnology) is a quarterly with a long tradition, edited in the Slovak language by the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences in Bratislava, Slovakia.

This review publishes papers from all spheres of Slovak folk culture, past and present, including minorities and Slovaks abroad. The journal's articles range from research on the folk culture of every region of Slovakia (folk architecture, arts and crafts, costumes and clothing, folktales, songs, customs, traditions etc.) through information on activities of ethnological research centres and museums, archival materials, book reviews to theoretical and comparative analyses of topical issues. The most interesting studies are published in English, and all the articles in Slovak have extended English summaries.

As the only periodical specifically devoted to the comparative study of Slovak folk, Slovenský národopis deepens the understanding of folk cultures throughout the world.

By becoming a regular subscriber of Slovenský národopis you will help to support an authoritative review for everyone interested in Slovak folk culture.

Distributed by:

Slovak Academic Press, Ltd.,
P.O. Box 57, Nám. slobody 6
810 05 Bratislava
SLOVAKIA

Electronic version accessible via Internet

URL <http://www.sappress.sk> <http://www.etnologia.sk>

HLAVNÁ REDAKTORKA

Gabriela Kiliánová

VÝKONNÉ REDAKTORKY

Hana Hlôšková

Tatiana Podolinská

EDIČNÁ RADA

Ľubica Droppová, Gyivicsán Anna (MR), Martin Kanovský, Soňa Kovačevičová, Eva Krekovičová, Jan Krist (ČR), Milan Leščák, Martin Mešša, Magdaléna Paríková, Ján Podolák, Peter Salner, Zdeněk Uherek (ČR), Miroslav Válka (ČR)

*Slovenský národopis je evidovaný v medzinárodných bibliografických databázach:
MLA, CEEOL, Ulrich's, Willings.*

ŠTÚDIE

- C h o r v á t h o v á, Ľubica: Adam Pranda: neznáme aspekty osobnosti a diela..... 243
- K r i v ý, Vladimír: Hodnotové orientácie, kolektívne identity a hodnotové štiepenia v slovenskej spoločnosti..... 262
- B i a n c h i, Gabriel – Lášticová, Barbara: Hodnotový kontext kolektívnych identít v meniacej sa Európe..... 285

MATERIÁLY

- W i e n k e r - P i e p h o, Sabine: Miesta prechodu: hranice iného sveta v literatúre a v ľudovej próze..... 298

DISKUSIA

- R a t i c a, Dušan: Verejné a súkromné hodnoty v rodinnej transmisii v 2. pol. 20. storočia..... 309
- K r e k o v i č o v á, Eva: K problematike mechanizmov transmisie hodnôt a vekovej cyklizácie v diele Adama Prandu..... 314

ROZHLADY–SPRÁVY–GLOSSY

- Jubilantka PhDr. Mária Halmová (Hana Z e l i - n o v á)..... 318
14. Kongres ISFNR (Gabriela K i l i á n o v á, Zuzana P r o f a n t o v á)..... 321
- Konferencia o kultúrnej identite v Európe (Zuzana B e ň u š k o v á, Gabriela K i l i á n o v á, Pavol S i k a)..... 326
- Konferencia Tradičná kultúra, turizmus a rozvoj regiónov (Katarína P o p e l k o v á)..... 327
- Sovinec 2005 – IV. stretnutie historikov a priaznivcov orálnej histórie (Lucia S e g ŕ o v á)..... 330
- Spoločenské postavenie žien v procese sociálnych zmien (Irena J e n č o v á)..... 332
- „Kvetiny bílé po cestě...“ – Brnenský cyklus podujatí k problematike svadby (Hana H l ô š k o v á)..... 335

RECENZIE–ANOTÁCIE

- Budúcnosť časopisu Ethnologia Europae Centralis (Juraj L a n g e r)..... 338
- J. Botík: Nižná a Vyšná Boca (Ol'ga D a n g l o v á)..... 340
- R. Stoličná-Mikolajová: Jedlo ako kľúč ku kultúre (Peter S l a v k o v s k ý)... 341
- J. Langhammerová: Lidové zvyky. Výroční obyčaje z Čech a Moravy (Rastislava S t o l i č n á)..... 343
- I. Rožman: Peč se je podrla! (Marta B o t í k o v á)..... 344
- M. a A. Michniwscy – M. Duda: Cierkwie drewniane Karpat (Mikuláš M u š i n k a) 345
- J. Čukan: Slovakia – Life and culture (Ladislav L e n o v s k ý)..... 346
- O. Sirovátko: Lidové písně a hry z Boskovicka (Hana H l ô š k o v á)..... 347
- J. Šebo: Smidky mŕjho chlebíka (Miloš Š í p k a)..... 348
- J. Mlynárik: Dějiny Židů na Slovensku (Peter S a l n e r)..... 349
- Zborník Kysuckého múzea v Čadci 9/2004 (Martin P r i e č k o)..... 350
- H. Grandits, Heady, P. (eds.): Distinct inheritances. (Marta B o t í k o v á)..... 352
- Teoretické prístupy k identitám a ich praktické aplikácie. (Jana N o s k o v á)..... 354
- T. Lengyelová (ed.): Žena a právo. (Marta B o t í k o v á)..... 356
- B. Strebel: Das KZ Rawensbrück. (Peter S a l n e r)..... 357

STUDIES

- C h o r v á t h o v á, Ľubica: Adam Pranda: unknown aspects of his personality and life's work..... 243
- K r i v ý, Vladimír: Value orientations, collective identities and value cleavages in Slovak society..... 262
- B i a n c h i, Gabriel – Lášticová, Barbara: Value context of collective identities in changing Europe..... 285

MATERIALS

- W i e n k e r - P i e p h o, Sabine: The places of passage: limites of other worlds in the literature and folk narratives..... 298

DISCUSSION

- R a t i c a, Dušan: Public and private values in the family transmission in the second half of 20th century..... 309
- K r e k o v i č o v á, Eva: Towards the mechanisms of values transmission and age cyclisation in the work of Adam Pranda..... 314

ROZHLADY–SPRÁVY–GLOSÝ

- Jubilee of PhDr. Mária Halmová (Hana Z e l i n o v á)..... 318
- The 14th Congress of ISFNR (Gabriela K i l i á n o v á, Zuzana P r o f a n t o v á).... 321
- Conference on cultural identity in Europe (Zuzana B e ň u š k o v á, Gabriela K i l i á n o v á, Pavol S i k a)..... 326
- Conference Traditional culture, tourism and regional development (Katarína P o p e l k o v á)..... 327
- Sovinec 2005 – The 4th meeting of historians and "oral historians" (Lucia S e g l o v á)..... 330
- Societal status of women in the process of social change (Irena J e n ě o v á)..... 332
- „Flowers of white on the road...“ – Cycle on wedding in Brno (Hana H l ô š k o v á).... 335

EDITORIAL

v roku 2004 si etnologická obec na Slovensku pripomenula hneď dve jubileá významnej vedeckej osobnosti PhDr. Adama Prandu, CSc. (1924-1984), ktorý ako prvý otvoril v slovenskej etnológii problematiku hodnôt.

Pri tejto príležitosti Ústav etnológie SAV v spolupráci so Slovenským národným múzeom v Bratislave a 3. čiastkovou úlohou ŠPVaV (Etnologické súvislosti súčasných civilizačno – kultúrnych procesov a otázky identity v transformujúcej sa slovenskej spoločnosti), koordinovanou na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, pripravili v dňoch 22.-24. novembra 2004 medzinárodnú interdisciplinárnu konferenciu *Stabilita a zmeny hodnôt v 20. a 21. storočí*. Autormi koncepcie konferencie boli Oľga Danglová, Gabriela Kiliánová, Monika Vrzgulová (projekt VEGA Globálne procesy a každodenná kultúra Slovenska), Daniel Luther a Peter Salner (projekt VEGA Transformácie identít menšín).

Trojdnňové podujatie v príjemných priestoroch SNM v Bratislave na Vajanského nábreží bolo tematicky rozčlenené do troch blokov.

1. Adam Pranda - osobnosť a dielo
2. Hodnotové orientácie v 20. storočí: teória a terén.
3. Etnická a náboženská identita v mestskom prostredí.

Zúčastnili sa na ňom etnológovia a etnologičky zo Slovenska, ako aj kolegovia a kolegyně z Českej republiky a Poľska. Špecifický uhol pohľadu na problematiku hodnôt a ich zmien v 20. storočí priniesli vystúpenia predstaviteľov filozofie, sociológie a psychológie. Príspevky prvého bloku prezentovali prínos Adamu Prandu pre slovenskú etnológiu cez jeho odborné i ľudské kvality. Druhý a tretí blok sa niesol v znamení aktuálnych otázok transformácie hodnotových orientácií v meniacej sa spoločnosti. Príspevky reflektovali dopad sociálnych, kultúrnych, ekonomických aj ideologických procesov na každodennú kultúru aj na prejavy kolektívnych identít (najmä etnickej a konfesionalnej) obyvateľov Slovenska, Česka a Poľska.

Príspevky, ktoré odznali v treťom bloku, boli dopracované do kapitol a publikované v kolektívnej monografii *Menšiny v meste*, ktorú zostavili Daniel Luther a Peter Salner (Bratislava 2004), ako jeden z výstupov projektu VEGA Transformácie identít menšín.

V tomto čísle Slovenského národopisu vám ponúkame výber z príspevkov prvých dvoch blokov konferencie. Neznáme aspekty odbornej i literárnej tvorby Adama Prandu prináša štúdia Lubice Chorvátovej. Diskusný príspevok Evy Krekovičovej je pokusom o nový pohľad na odborný prínos Adama Prandu pre slovenskú etnológiu. Z vedeckého odkazu Adama Prandu vychádza i druhý diskusný príspevok Dušana Raticu, ktorý sa zameril na to, ako skúmala verejnú a súkromnú hodnoty v rodinnej transmisii v druhej polovici 20. storočia slovenská etnografia/etnológia.

K druhému bloku konferencie - k výskumu hodnôt a hodnotových orientácií, sa viažu dve štúdie. Dvojica autorov Gabriel Bianchi – Barbara Láštiová reprezentujú prístupy sociálnej psychológie k aktuálnej problematike európskej a národnej identity ako hodnôt v štátoch Európy. Vladimír Krivý predstavuje výsledky viacerých reprezentatívnych sociologických výskumov k otázkam hodnotových orientácií a kolektívnych identít v slovenskej spoločnosti.

Uverejnením prvých piatich štúdií začíname v Slovenskom národopise tematicky viazanú sériu, ktorý bude pokračovať aj v nasledujúcich číslach. Cieľom redakcie je predstaviť sumarizujúce alebo inšpiratívne pohľady na problematiku hodnotových orientácií v meniacich sa podmienkach 20. a 21. storočia v centrálnej Európe.

Monika Vrzgulová

Vydáva Ústav etnológie Slovenskej akadémie vied v Slovak Academic Press, spol. s r.o.

Hlavná redaktorka:

PhDr. Gabriela Kiliánová, CSc.

Výkonné redaktorky:

PhDr. Hana Hlôšková, CSc., Mgr. Tatiana Podolinská, PhD.

Redakčná rada: doc. PhDr. Ľubica Droppová, CSc., Univ. Prof. Dr. Gyivicsán Anna, Dr. hab. (MR), doc. Mgr. Martin Kanovský, PhD., PhDr. Soňa Kovačevičová, DrSc., PhDr. Eva Krekovičová, DrSc., PhDr. Jan Krist (ČR), prof. PhDr. Milan Leščák, CSc., PhDr. Martin Mešša, doc. PhDr. Magdaléna Paríková, CSc., prof. PhDr. Ján Podolák, DrSc., PhDr. Peter Salner, DrSc., PhDr. Zdeněk Uherek, CSc. (ČR), PhDr. Miroslav Válka, PhD. (ČR)

Adresa redakcie: Klemensova 19, 813 64 Bratislava

Registr. č. 7091

Rozširuje, objednávky a predplatné (aj do zahraničia) prijíma:

Slovak Academic Press, spol. s r.o. P.O. Box 57, Nám. slobody 6, 810 05 Bratislava

e-mail: sap@sappress.sk

SLOVAK ETHNOLOGY

Quarterly Review of the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences

Vol. 53, 2005, Number 3

Editors: Gabriela Kiliánová, Hana Hlôšková, Tatiana Podolinská

Address of editor: Klemensova 19, 813 64 Bratislava, Slovakia

Distributed by Slovak Academic Press, Ltd., P.O. Box 57, Nám. slobody 6,

810 05 Bratislava, Slovakia and SLOVART G.T.G. Ltd., Krupinská 4,

P.O. Box 152, 852 99 Bratislava, Slovakia

L'ETHNOLOGIE SLOVAQUE

Revue de l'Institut d'ethnologie de l'Académie slovaque des sciences

Année 53, 2005, No 3

Rédacteurs: Gabriela Kiliánová, Hana Hlôšková, Tatiana Podolinská

Adresse de la rédaction: Klemensova 19, 813 64 Bratislava, Slovaquie

SLOWAKISCHE ETHNOLOGIE

Zeitschrift des Ethnologischen Institutes der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Jahrgang 53, 2005, Nr. 3

Redakteure: Gabriela Kiliánová, Hana Hlôšková, Tatiana Podolinská

Redaktion: Klemensova 19, 813 64 Bratislava, Slowakei

SLOVENSKÝ NÁRODOPIŠ

ISSN 1335-1303

MIČ 49 616

SAP
SLOVENSKÁ AKADEMIA VIED
